

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Закона о основама система образовања и васпитања садржан је у члану 97. тачка 10. Устава Републике Србије („Службени гласник РС”, број 98/06), према коме Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, систем у области образовања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о основама система образовања и васпитања (у даљем тексту: Закон) донет је 2009. године, као нови закон у односу на истоимени закон из 2003. године, којим је започета реформа образовања у Републици Србији.

У 2011. године заједничким радом са представницима репрезентативних синдиката у области образовања, извршене су измене и допуне Закона, ради отклањања констатованих проблема у функционисању система предшколског, основног и средњег образовања и васпитања и побољшања ефикасности система. Изменама и допунама Закона из 2013. године извршено је усклађивање са Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020. године, којом су утврђени сврха, циљеви, правци, инструменти и механизми развоја система образовања у Републици Србији у наредним годинама, а након последњих измена 2015. године појавила се потреба за побољшање појединих решења у Закону, чија примена доводи до проблема у пракси.

Нацртом Закона о основама система образовања и васпитања (у даљем тексту: Нацрт закона) приступило се са циљем да се концепција развоја целокупног система образовања прилагоди времену и условима у којима се може одвијати овај процес у Републици Србији. При том су задржане тенденције које су исказане и у постојећем закону, а које су усмерене према општем развоју, унапређивању и трансформацији образовања у складу са потребама друштва, уз поштовање традиционалних вредности нашег образовног система, а уважавајући потребу за усаглашавањем и прихватањем тенденција развоја европског система школства и школства развијених земаља.

Нацртом закона омогућава се систематичан, рационалан и поступан приступ променама образовно-васпитног система, уз свеобухватно сагледавање процеса, од почетка до краја школовања. Исто тако, циљ доношења новог закона је и постизање оптималних резултата у свакој од етапа образовања, било да је у питању образовање за наставак школовања или за ступање у процес рада. Истовремено, отвара се могућност континуиране провере, анализе и унапређивања остварених наставних садржаја.

Разлози за доношење прописа:

- током 2013, 2014. и 2015. године извршене су измене и допуне: Закона о високом образовању, Закона о прекршајима, Закона о раду, закључен је Посебан колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика, тако да је неопходно извршити усклађивање Закона са новим прописима и постигнутим договорима ради несметаног функционисања система просвете;

- неопходно је „растеретити“ Закон који представља кровни закон који се примењује на свим нивоима предуниверзитетског образовања, тако што ће сувишне одредбе бити брисане и унете у посебне законе којима је уређено предшколско, основно и средње образовање и васпитање и образовање одраслих;

- потребно је одредбе које се односе на опште принципе, циљеве, компетенције и исходе ускладити са одговарајућим одредбама европских земаља које имају висока постигнућа у области образовања и васпитања и Стратегијом развоја образовања у Републици Србији до 2020 године и документима ЕУ, осигурава се кроз: квалитет образовно-васпитних програма, јасно постављене циљеве, образовне стандарде и компетенције; самовредновање, праћење и независно вредновање рада наставника, васпитача и стручних сарадника, директора и секретара, рада установа на основу дефинисаних стандарда квалитета и квалитета образовно-васпитног процеса; јасно постављене циљеве образовања и васпитања, образовне стандарде и компетенције; редефинисане принципе, циљеве, исходе и стандарде у образовању и васпитању; редефинисано увођење огледа (процедура, надлежности, трајање огледа, сл.); прецизније и јасније стручно профилисање послова Завода за унапређивање квалитета образовања и васпитања и Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања (заводи) у циљу побољшања квалитета образовања;

- потребно је извршити измену одредаба које се односе на Национални просветни савет и Савета за стручно образовање и образовање одраслих, тако што ће се ова два тела уредити на ефикаснији начин, како у погледу надлежности и врсте послова који постају саветодавни, рокова за поступање, тако и у погледу састава, броја чланова и органа које их именује, као и прецизније дефинисати делокруг послова и обавезе и одговорности Завода за унапређивање образовања и васпитања и Завода за вредновање квалитета образовања;

- прописати могућност оснивања установе по моделу јавно-приватног партнерства за област образовања и васпитања, у складу са законом којим се уређује јавно-приватно партнерство и јавна својина;

- проширити аутономију установе у складу са Стратегијом развоја образовања у Републици Србији до 2020 године и документима ЕУ у следећим аспектима: и то педагошку аутономију школе, аутономија наставника, али и упоредо са тим утврдити и одговорност установе;

- потребно је да се изврше одговарајуће измене када је у питању Јединствени информациони систем просвете, ради унапређивања процеса доношења одлука у образовању и васпитању на основу релевантних података;

- прецизирати одговорности и надлежности директора, секретара установе, састав, надлежност и одговорност органа управљања установе, прописати већу одговорност и укљученост родитеља и других законских заступника у образовно-васпитни процес, рад установе али и права и обавезе деце и ученика;

- јасније уредити одредбе које се односе на осигурање квалитета наставничке професије, а самим тим и образовно-васпитног процеса и постигнућа ученика, прецизирати норму непосредног рада наставника, васпитача и стручних сарадника са децом и ученицима, питање одузимања лиценце уредити на другачији начин;

- дефинисати у прелазним и завршним одредбама је да наставници, васпитачи и стручни сарадници који обављају образовно-васпитни рад у школи, а који су испуњавали услове у погледу степена и врсте образовања по прописима који су важили приликом пријема у радни однос, могу и даље да обављају образовно-васпитни рад у школи и могу бити преузети у смислу овог закона;

- прецизирати да радни однос запосленог у установи престаје са навршених 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања;

- уредити одредбе које се односе на инспекцијски надзор у установи имајући у виду доношење посебног закона којим ће бити уређено питање инспекцијског надзора у установама образовања и васпитања, ускладити их са донетим Законом о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, број 36/15);

- систематичније дефинисање начина и облика оцењивања као једног од кључних сегмената образовно-васпитног процеса;

- разлози су и настале промене у друштву, како на економском, тако и на социјалном плану. Ове промене захтевају ближе уређивање система образовања и васпитања у Републици Србији у складу са новонасталим околностима и новим условима рада, и када су у питању квалификације, односно признавање стечених компетенција, с циљем приближавања и усклађивања система образовања и васпитања у Републици Србији са системом образовања и васпитања Европске уније и савременог света;

- потреба увођења дуалног образовања у средњем стручном образовању и васпитању, а у складу са потребама тржишта рада и привреде, посебно имајући у виду да је овај облик образовања прописан Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020. године („Службени гласник РС”, број 107/12);

- редефинисати питања: огледа, индивидуалног образовног плана, задатке стучног сарадника у установи, приговора и жалби на оцену и испит ученика, васпитно-дисциплинског поступка у установи,

- прецизније уредити питање безбедности, заштите и одговорности свих ученика образовно-васпитног процеса: проширена одговорност за понашање којим се вређа углед, част или достојанство, прописано поступање установе када се посумња или утврди дискриминаторно понашање, начин спровођења превентивних и интервентних активности, обавезе и одговорности запосленог, детета, ученика, одраслог, родитеља, односно другог законског заступника или трећег лица у установи, органа и тела установе: повећана заштита запослених у образовању; појачана одговорност ученика и установе

- посебно уређена и прописана одговорност родитеља у погледу обавезе уписа ученика у основну школу, редовног похађања наставе, поштовања правила понашања и безбедности и кршења прописаних забрана;

- увођење ефикаснијег дисциплинског поступка праме према ученику (примерени рокови); код изрицања мере премештаја ученика од петог до осмог разреда у другу установу, услед повреде забране, а у интересу ученика, новина је да се премештај ученика врши на основу одлуке наставничког већа, уз сагласност школе у коју прелази, са тим да се родитељ односно други законски заступник о томе само обавештава, без обавезе прибављања његове сагласности; увођење друштвено-корисног и хуманитарног рада коју установа одређује ученику уз изречену васпититну односно васпитно-дисциплинску меру;

- увести поступност поступности приликом изрицања дисциплинских мера код одређених повреда радне обавезе, прописивањем нове дисциплинске мере - писмена опомена, док је код неких повреда предвиђено изрицање најстроже дисциплинске мере

- на другачији начин уредити поступак за реализацију и избора извођача ваннаставних активности – екскурзија, студијских путовања и настава у природи, уз уважавање свих специфичности образовно-васпитне делатности.

Како се предложене измене у Нацрту закона не могу решавати подзаконским актом или на други начин, то је неопходно донети закон ради њиховог уређивања, а број и квалитет неопходних измена захтевале су доношење новог закона.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Материја Нацрта закона систематизована је у тринаест глава, и то: I. Основне одредбе; II. Остваривање образовања и васпитања; III. Развој, обезбеђивање и унапређивање квалитета образовања и васпитања; IV. Програми образовања и васпитања и завршни испити; V. Права детета и ученика и обавезе и одговорности ученика; VI. Установе, друге организације и органи установе; VII. Запослени у установи; VIII. Надзор; IX. Евиденције у образовању и васпитању; X. Поверавање послова државне управе аутономној покрајини; XI. Финансирање установа чије је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе; XII. Казнене одредбе; XIII. Прелазне одредбе и завршне одредбе.

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 1 – 16.)

Чланом 1. Нацрта закона о основама система образовања и васпитања (у даљем тексту: Нацрт закона) уређен је предмет закона, области које уређује, као и на које системе образовања се овај закон не односи.

Чланом 2. Нацрта закона уређено је шта обухвата систем образовања и васпитања, као и да се специфичности обављања делатности предшколског васпитања и образовања, основног образовања и васпитања и средњег образовања и васпитања и образовања одраслих, уређују се посебним законом.

Чланом 3. Нацрта закона прописано је да свако лице има право на образовање и васпитање и да су држављани Републике Србије једнаки су у остваривању права на образовање и васпитање, уз уважавање образовних и васпитних потреба у систему образовања и васпитања за одређене категорије лица/ученика. Члан утврђује да страни држављани, ЛИЦА БЕЗ ДРЖАВЉАНСТВА и лица тражиоци држављанства имају право на образовање и васпитање под истим условима и на начин прописан за држављане Републике Србије.

Чланом 4. Нацрта закона утврђено је за које ученике у установама чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе је обезбеђено бесплатно образовање и васпитање. Чланом је утврђено и да родитељ, односно други законски заступник детета и ученика може да се определи и за упис у у установу из члана 90. став 4. овог закона, уз обезбеђивање трошкова образовања и васпитања, односно стицање основног образовања и васпитања, код куће, уз обезбеђивање трошкова образовања и васпитања.

Чланом 5. Нацрта закона дефинисан је језик на које се остварује образовно-васпитни рад.

Чланом 6. Нацрта закона утврђени су елементи квалите образовања и васпитања у Републици Србији.

Чланом 7. Нацрта закона прописани су општи принципи на којима се заснива образовање и васпитање и дефинисано којим сегментима у остваривању принципа образовања и васпитања се посвећује посебна пажња.

Чланом 8. Нацрта закона утврђени су основни циљеви образовања и васпитања.

Чланом 9. Нацрта закона дефинисани су исходи образовања и васпитања, као и да они представљају основу за планирање, праћење и вредновање образовања и васпитања.

Чланом 10. Нацрта закона дефинисани су стандарди образовања и васпитања и таксативно су наведени стандарди у образовању и васпитању.

Чланом 11. Нацрта закона утврђено је да се кључне компетенције за целоживотно учење.

Чланом 12. Нацрта закона утврђене су опште међупредметне компетенције за крај основног образовања и васпитања и за крај средњег образовања и васпитања.

Чланом 13. Нацрта закона прописано је да делатност образовања и васпитања обавља установа, те да се на оснивање и рад установе примењују прописи о јавним службама.

Чланом 14. Нацрта закона дефинисано је да у установи васпитно-образовни рад и образовно-васпитни рад (у даљем тексту: образовно-васпитни рад) обављају: наставник, васпитач и стручни сарадник. Члан утврђује да школа може да остварује и образовно-васпитни рад као посебан облик рада за ученике на дужем кућном и болничком лечењу, као и да настава може да се остварује и као настава код куће и настава на даљину, у складу са посебним законом.

Чланом 15. Нацрта закона прописано је да установа води прописану евиденцију у штампаном и електронском облику и издаје јавне исправе, у складу са овим и посебним законом, да средње војне школе воде евиденцију и издају јавне исправе у складу са овим и посебним законом у области одбране. Такође чланом се осигурава заштита података тако што се прописује да се сви видови прикупљања, обраде, објављивања и коришћења података морају спровести у складу са, овим и посебним законом и законом којим се уређује заштита података о личности.

Чланом 16. Нацрта закона утврђено је да надзор над применом овог закона врши Министарство.

II. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА (чл. 17 – 29.)

Чланом 17. Нацрта закона уређује се поступак уписа деце у предшколску установу, као и обавезу уписа све деце у припремни предшколски програм у години пред полазак у школу.

Чланом 18. Нацрта закона прописано је да се у први разред основне школе уписује се свако дете које до почетка школске године има најмање шест и по, а највише

седам и по година, а да се ближи услови за упис ученика у основну школу уређују посебним законом.

Чланом 19. Нацрта закона прописано је да се у први разред средње школе уписују се лица са стеченим основним образовањем и васпитањем, у складу са посебним законом.

Чланом 20. Нацрта закона прописано је да се у школу за образовање ученика са сметњама у развоју, дете, односно ученик уписује на основу мишљења Интерресорне комисије за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке (у даљем тексту: ИРК), уз сагласност родитеља, односно другог законског заступника.

Чланом 21. Нацрта закона уређује се поступак уписа у музичку, односно балетску школу.

Чланом 22. Нацрта закона утврђена је одговорност родитеља, односно другог законског заступника за упис детета у школу, за редовно похађање наставе и обављање других школских обавеза, као и дужности школе поводом ове обавезе родитеља. Члан дефинише да су упис деце у предшколску установу и упис ученика у основну и средњу школу уређени посебним законом

Чланом 23. Нацрта закона уређен је да се страни држављанин и лице без држављанства, ТРАЖИОЦИ ДРЖАВЉАНСТВА, МИГРАНТИ, ИЗБЕГЛА, ПРОГНАНА И РАСЕЉЕНА ЛИЦА, уписују у установу и остварују право на образовање и васпитање под истим условима и на начин прописан законом за држављане Републике Србије, да уколико не познају језик на коме се изводи образовно-васпитни рад или поједине програмске садржаје од значаја за наставак образовања, установа организује учење језика, припрему за наставу и допунску наставу, по посебном упутству које доноси министар, као и да имају право да похађају наставу матерњег језика и културе, бесплатно под условом реципроцитета или на терет родитеља, у просторијама установе коју одреди орган јединице локалне самоуправе.

Чланом 24. Нацрта закона прописано је да се предшколско васпитање и образовање остварује у трајању утврђеном програмом предшколског васпитања и образовања, а да програм припреме детета пред полазак у основну школу у оквиру предшколског васпитања и образовања (у даљем тексту: припремни предшколски програм) траје четири сата дневно, најмање девет месеци.

Чланом 25. Нацрта закона дефинисано је да основно образовање и васпитање траје осам година, да се остварује у два образовна циклуса, да основно музичко образовање и васпитање траје од две до шест, а балетско четири године организовано у два образовна циклуса, основно образовање одраслих по разредима од првог до осмог разреда и траје од три до пет година, а све у складу са посебним законима.

Чланом 26. Нацрта закона дефинисано је да средње образовање и васпитање траје три или четири године, специјалистичко и мајсторско образовање годину до две године, а све у складу са посебним законом.

Чланом 27. Нацрта закона прописано је да образовање за рад траје две, а стручно оспособљавање и обука до годину дана, у складу са прописаним, односно одобреним програмом.

Чланом 28. Нацрта закона утврђена је радна и школска година, тако што је прописано да школа образовно-васпитни рад остварује у току школске године, која

почиње 1. септембра, а завршава се 31. августа наредне године, организовано у два полугодишта, да ученици имају школски распуст. Чланом је прописано да се време, трајање и организација образовно-васпитног рада и школског распуста утврђују школским календаром, који може да се мења изузетно услед разлога које овај члан прописује. Члан дефинише и да се васпитно-образовни рад предшколске установе остварује у току радне године, која се прилагођава школској години

Чланом 29. Нацрта закона прецизно је дефинисано време и структура времена које ученик проводи у школи, а које се изражава у сатима и ближе уређује посебним законом.

III. РАЗВОЈ, ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ И УНАПРЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА (чл. 30-55.)

Чланом 30. Нацрта закона утврђена је надлежност Министарства у обезбеђивању услова за остваривање права деце, ученика и одраслих на бесплатно образовање и других права утврђених овим законом, и дефинисано да Министарство предузима све неопходне мере којима се у потпуности обезбеђује остваривање тих права.

Чланом 31. Нацрта закона утврђено је да су школске управе посебне организационе јединице за обављање послова ван седишта Министарства и утврђена њихова надлежност и делокруг рада.

Чланом 32. Нацрта закона прописано је да се ради праћења, омогућавања развоја и унапређивања квалитета образовања и васпитања образују Национални просветни савет, као савет за предшколско, основно и средње опште и уметничко образовање и васпитање и Савет за стручно образовање и образовање одраслих, као савет за средње стручно образовање и васпитање, специјалистичко и мајсторско образовање, образовање одраслих, образовање за рад, стручно оспособљавање и обуку. Члан такође уређује питање међусобне сарадње савета, обавезу да извештај о свом раду и о стању у области образовања и васпитања Влади и Министарству најмање два пута годишње, а на захтев Министарства и чешће, накнада за рад савета, начин доношења одлука савета, као и јавност њиховог рада

Чланом 33. Нацрта закона утврђен је број и структура чланова Националног просветног савета, да их Влада именује на време од четири године. Члан такође уређује ко не може бити именован за члана овог савета, да Влада може да разреши члана савета, пре истека мандата, те наведени разлози за такво разрешење.

Чланом 34. Нацрта закона утврђена је надлежност Националног просветног савета, и утврђено да је та надлежност саветодавног карактера.

Чланом 35. Нацрта закона утврђен је број и структура чланова Савета за стручно образовање и образовање одраслих, да их Влада именује на време од четири године. Члан такође уређује ко не може бити именован за члана овог савета, да Влада може да разреши члана савета, пре истека мандата, те наведени разлози за такво разрешење.

Чланом 36. Нацрта закона утврђена је надлежност Савета за стручно образовање и образовање одраслих.

Чланом 37. Нацрта закона прописује се да су секторска већа стручна тела чија је основна функција утврђивање предлога стандарда квалификација у одређеном

сектору рада у складу са законом који утврђује национални оквир квалификација. Формирање, састав и надлежности секторских већа утврђују се законом који уређује национални оквир квалификација.

Чланом 38. Нацрта закона прописано је да се ради праћења, обезбеђивања и унапређивања квалитета и развоја система образовања и васпитања, за обављање развојних, саветодавних, истраживачких и других стручних послова у предшколском, основном и средњем образовању и васпитању оснивају Завод за унапређивање образовања и васпитања и Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. Дефинисано је да заводе оснива Влада, да директор који руководи радом завода именује Влада на време од четири године, те да се средства за рад завода обезбеђују у буџету Републике Србије. Утврђена је обавеза завода да извештаје о свом раду подносе Влади и министру најмање једанпут годишње, а периодичне извештаје о важним питањима из делатности завода Министарству.

Чланом 39. Нацрта закона утврђено је да Завод за унапређивање образовања и васпитања у свом саставу има следеће организационе јединице: Центар за развој програма и уџбеника, Центар за стручно образовање и образовање одраслих и Центар за професионални развој запослених у образовању.

Чланом 40. Нацрта закона утврђен је делокруг рада Центра за развој програма и уџбеника.

Чланом 41. Нацрта закона утврђен је делокруг рада Центра за стручно образовање и образовање одраслих.

Чланом 42. Нацрта закона утврђен је делокруг рада Центра за професионални развој запослених у образовању.

Чланом 43. Нацрта закона утврђено је да Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања у свом саставу има следеће организационе јединице: Центар за осигурање квалитета рада установа, Центар за испите и Центар за међународна, национална испитивања и развојно-истраживачке послове.

Чланом 44. Нацрта закона утврђен је делокруг рада Центар за осигурање квалитета рада установа.

Чланом 45. Нацрта закона утврђен је делокруг рада Центра за испите.

Чланом 46. Нацрта закона утврђен је делокруг рада Центар за међународна, национална испитивања и развојно-истраживачке послове.

Члан 47. Нацрта закона прописује да заводи могу да образују посебне стручне комисије и тимове из реда компетентних лица у области образовања и васпитања или да ангажују научноистраживачке установе, уз претходну сагласност Министарства.

Чланом 48. Нацрта закона дефинисан је однос Министарства према саветима и заводима. Члан прописује да ће, уколико савети и заводи, на захтев министра, не обаве послове, односно припреме материјале и не доставе их Министарству, министар ради обављања тих послова, односно припреме материјала формирати комисију састављену од стручњака у образовању и васпитању. Прописано је и овлашћење министра да у случају непоступања или неблаговременог поступања по налогу министра, предложити Влади разрешење директора завода, односно председника и/или чланова надлежног савета.

Чланом 49. Нацрта закона уређује се питање обезбеђивања квалитета рада установе, тако што се у установи вреднују остваривање циљева, исхода и стандарда

постигнућа, Национални оквир образовања и васпитања, Наставног плана и програма образовања и васпитања, Предшколског програма, Школског програма, Развојног плана, допринос и укљученост родитеља, односно других законских заступника деце и ученика у различите облике образовно-васпитног рада и услова у којима се он остварује, као и да се вредновање квалитета остварује се као самовредновање и спољашње вредновање. Чланом је дефинисано шта школа самовредновањем оцењује, да у самовредновању учествују стручни органи, савет родитеља, ученички парламент, ученици, наставници, васпитачи, стручни сарадници, директор и орган управљања установе, да се обавља сваке године по појединим областима вредновања, а сваке четврте или пете године - у целини, а да извештај о самовредновању директор подноси васпитно-образовном, наставничком, односно педагошком већу, савету родитеља и органу управљања, као и надлежној школској управи. Члан дефинише да се спољашње вредновање рада установе обавља стручно-педагошким надзором Министарства и од стране Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, који учествује у спољашњем вредновању путем вредновања постигнућа ученика на завршним и матурским испитима или по указаној потреби.

Чланом 50. Нацрта закона утврђено је да установа има развојни план, који представља стратешки план развоја установе који садржи приоритете у остваривању образовно-васпитног рада, план и носиоце активности, критеријуме и мерила за вредновање планираних активности и друга питања од значаја за развој установе, да се доноси се на основу извештаја о самовредновању и извештаја о спољашњем вредновању, а доноси га орган управљања, на предлог стручног актива за развојно планирање, за период од три до пет година.

Чланом 51. Нацрта закона дефинисано је да се унапређивање квалитета и осавремењавање образовно-васпитног рада, увођење нових садржаја програма образовања и васпитања, организационих новина или начина финансирања могу да се пре њиховог увођења проверавају огледом. Члан дефинише ко може поднети иницијативу за увођење огледа са предлогом програма, шта обавезно садржи предлог програма, да одлуку о одобравању програма огледа доноси министар на основу стручне процене и препоруке надлежног савета, односно завода, као и одговарајуће институције компетентне за предмет огледа, уколико нису подносиоци те иницијативе. Чланом је прописано и да министар може да распише конкурс за установе у којима ће се спроводити оглед, те да оглед може да траје најдуже једну годину дуже, од периода за који се подноси предлог. Утврђено је да се праћење и вредновање огледа остварује у складу са методологијом за праћење и вредновање коју утврђују заводи и министарство, да су за праћење огледа током његовог спровођења надлежни просветни саветници, а Завод за унапређивање образовања и васпитања у делу који се односи на садржај програма огледа и методе рада.

Процену остварености циљева и исхода огледа, односно вредновање огледа, спроводи Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, те да сачињава Извештај о резултатима праћења и вредновања огледа, који доставља министру и иницијатору огледа, да овај Извештај садржи препоруку о даљем статусу огледа и предлоге за унапређивање, те да се објављује на начин који је доступан широј стручној јавности.

Чланом 52. Нацрта закона прописано је да установа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе може да буде вежбаоница која представља наставну базу високошколске установе, у складу са законом, као и да се у њој одвија пракса будућих наставника, васпитача и стручних сарадника, односно студената на студијским програмима за образовање наставника, васпитача и стручних сарадника, утврђују се услови које установа треба да обезбеди ради спровођења праксе, да програм рада студената на пракси заједнички развијају наставници високошколских установа, координатори, ментори и студенти. Дефинише се и да листу вежбаоница, на основу спроведеног јавног конкурса, решењем утврђује министар, а да се ближи услови за рад вежбаонице прописују подзаконским актом.

Чланом 53. Нацрта закона дефинисан је појам модел установе као и да одлуку о додели тог статуса установи доноси министар, а да ће подзаконским актом бити уређени ближи услови за стицање статуса модел установе, финансирања активности које произлазе из статуса модел установе и престанка важења статуса.

Чланом 54. Нацрта закона прописано је да установа може да стекне статус ресурсног центра за асистивне технологије у образовању (у даљем тексту: ресурсни центар) ради пружања подршке деци, ученицима и одраслима којима је потребна асистивна технологија, и који на захтев установе или интерресорне комисије врши процену потребе и утврђује врсту асистивне технологије за дете, ученика и одраслог; врши набавку, одржавање и поправку средстава асистивне технологије; обучава кориснике за употребу асистивне технологије; омогућава и помаже размену средстава асистивне технологије између корисника; информише интерресорну комисију и друге заинтересоване установе, органе и организације о доступним и савременим асистивним технологијама; успоставља и координира мрежу стручњака за подршку примени асистивних технологија. Одлуку о додели статуса ресурсног центра за асистивне технологије доноси министар, као и ближе услове за стицање статуса ресурсног центра, организовања рада, финансирања активности које произлазе из статуса ресурс центра и престанка важења статуса заједнички са министрима надлежним за послове локалне самоуправе, здравства и социјалне заштите.

Чланом 55. Нацрта закона утврђено је да република, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе може самостално или у сарадњи са другом јединицом локалне самоуправе да оснује центар за стручно усавршавање наставника, васпитача, стручних сарадника, директора, секретара и других учесника у остваривању образовања и васпитања.

IV. ПРОГРАМИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА И ЗАВРШНИ ИСПИТИ (чл. 56 – 78.)

1. ПРОГРАМИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Чланом 56. Нацрта закона утврђено је да предшколска установа развија и остварује програме васпитања и образовања деце, у складу са основама програма предшколског васпитања и образовања, предшколским програмом и посебним законом. Основна школа остварује школски програм, те може да друге програме, у складу са посебним законом, док средња школа остварује школски програм општег, стручног и уметничког образовања, а може да остварује друге програме, у складу са посебним

законом. Овим чланом посебно је наведено да основна школа, изузетно, може да остварује и предшколски програм, а средња школа - предшколски програм, програм основног образовања и васпитања и васпитни програм.

Чланом 57. Нацрта закона дефинисано је да су основе програма предшколског васпитања и образовања осмова за: израду и развијање програма васпитно-образовног рада на нивоу предшколске установе (у даљем тексту: предшколски програм), односно васпитне групе; развијање различитих програма и облика у предшколском васпитању и образовању, у складу са посебним законом; израду критеријума за праћење и вредновање квалитета предшколског васпитања и образовања и унапређивање и развој предшколске установе и делатности у целини.

Чланом 58. Нацрта закона утврђено је да предшколски програм доноси предшколска установа у складу са основама програма предшколског васпитања и образовања, а услови за израду предшколског програма уређени посебним законом.

Чланом 59. Нацрта закона дефинисано је да Национални оквир образовања и васпитања даје смернице за процес образовања и васпитања на основношколском и средњошколском нивоу, поставља их у заједнички оквир и узајамно повезује кључне елементе процеса образовања и васпитања, те да је Национални оквир образовања и васпитања је основа за израду наставних планова и програма

Чланом 60. Нацрта закона таксативно је наведено шта садрже планови наставе и учења у основном и средњем образовању и васпитању.

Чланом 61. Нацрта закона прописано је да се основно и средње образовање и васпитање, специјалистичко и мајсторско образовање и други облици стручног образовања остварују се на основу Школског програма, који доноси школски одбор, по правилу на период од четири године. Школски програм израђује се у складу са Националним оквиром образовања и васпитања и таксативно је наведено и шта садржи.

Чланом 62. Нацрта закона дефинисано је да се годишњим планом рада утврђују време, место, начин и носиоци остваривања програма образовања и васпитања, да га установа доноси у складу са школским календаром, развојним планом и предшколским, школским и васпитним програмом, до 15. септембра, те да, уколико у току школске односно радне године дође до промене неког дела годишњег плана рада, установа доноси измену годишњег плана рада у одговарајућем делу.

Чланом 63. Нацрта закона утврђено је да се у остваривању образовно-васпитног рада користе уџбеници и наставна средства, у складу са посебним законом.

Чланом 64. Нацрта закона дефинисани је појам квалификација, стандарда квалификација, начин стицања квалификација, те да се стандарди квалификација утврђују у складу са законом који уређује национални оквир квалификација.

Чланом 65. Нацрта закона прописано је да облици стручног образовања, у смислу овог закона јесу: образовање за рад, стручно оспособљавање и обука, као други облици стручног образовања и знања, вештине и способности који се њима стичу.

Чланом 66. Нацрта закона утврђено је да су основе васпитног програма и програм васпитног рада у школи са домом и дому ученика уређене посебним законом.

Чланом 67. Нацрта закона прописана је надлежност и поступак за доношење програма образовања и васпитања, као и однос савета и министарства.

Чланом 68. Нацрта закона утврђено је да предшколски, школски и програм васпитног рада припремају одговарајући стручни органи установе, а доноси га доноси

орган управљања установе, уз претходно прибављено мишљење савета родитеља и ученичког парламента.

Чланом 69. Нацрта закона прописано је да се школски програм доноси се најкасније два месеца пре почетка школске године у којој ће почети његова примена, да се предшколски, школски и програм васпитнограда објављује, у складу са општим актом установе и да је установа је у обавези да их учини доступним свим заинтересованим корисницима.

Чланом 70. Нацрта закона утврђено је да установа може, уз сагласност савета родитеља да организује екскурзију, студијско путовање и наставу у природи, а да ближе услове за организацију и остваривање екскурзије и наставе у природи прописује министар.

Чланом 71. Нацрта закона прописано је да за децу и ученике који привремено или стално бораве у иностранству настава на српском језику може да се организује, по посебном програму, који прописује министар.

2. ПРАЋЕЊЕ НАПРЕДОВАЊА УЧЕНИКА

Чланом 72. Нацрта закона утврђени праћење и оцењивање ученика у школи, те прописано да је оцењивање јавно и да оцена мора одмах да буде образложена ученику, да се успех редовног ученика прати се и оцењује током наставе и то из сваког наставног предмета и из владања. Члан прописује да се ученик оцењује најмање четири пута у полугодишту, а ако је недељни фонд часова наставног предмета један час најмање два пута у полугодишту, да закључну оцену из наставног предмета утврђује одељењско веће на предлог предметног наставника, а оцену из владања на предлог одељењског старешине, да је оцењивање описно и бројчано.

Прописано је и да је закључна оцена из предмета бројчана и изводи се на крају првог и другог полугодишта, према утврђеним стандардима постигнућа и прописаним критеријумима за оцењивање, а ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом се оцењује у складу са прилагођеним циљевима и исходима. Бројчане оцене ученика у појединим наставним предметима су: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и довољан (1). Оцена довољан (1) није прелазна оцена, а ученик који на крају школске године има прелазне оцене из свих наставних предмета прелази у наредни разред. Наглашено је и то да се у школи која остварује међународни, односно страни програм, ученик оцењује у складу са програмом који се остварује.

Чланом 73. Нацрта закона утврђен је начин оцењивања по циклусима и разредима образовања и васпитања, као и начин и време полагања поправних испита за ученике од четвртог до осмог разреда основне школе, као и за ученике средње школе и посебно ученика завршног разреда средње школе. Члан прописује да је оцењивање бројчано, осим у првом разреду и из изборних програма и активности, те да описна оцена мора да садржи повратну информацију за ученика и родитеља, другог законског заступника и пружа јасно упутство како да се унапреди рад ученика.

Посебно напомињемо одредбу која прописује да се ученику другог и трећег разреда основног образовања и васпитања који на крају првог полугодишта има довољне оцене организује појачан образовно-васпитни рад у току другог полугодишта, о чему наставник води посебну евиденцију.

Чланом 74. Нацрта закона прописано је оцењивања владања ученика у току и на крају школске године, и топо разредима и нивоима образовања.

Чланом 75. Нацрта закона уређен је начин извођења општег успеха ученика на крају првог и другог полугодишта. Прописано је да ученик није са успехом завршио разред уколико има више од две недовољне оцене, осим оцене из владања или није положио поправни испит, осим ученика другог и трећег разреда основне школа који се уколико има више од две недовољне оцене на крају школске године, преводи у наредни разред.

Чланом 76. Нацрта закона прописано је да детету и ученику и одраслом коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу, ризика од раног напуштања школовања и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, установа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека, прилагођавање начина остваривања школског програма и израду, доношење и остваривање индивидуалног образовног плана. Међутим, важно је назначити да и ученику који постиже резултате који превазилазе очекивани ниво образовних постигнућа, установа обезбеђује прилагођавање начина остваривања школског програма и израду, доношење и остваривање индивидуалног образовног плана.

Члан даље дефинише сврху и садржај, начин израде, доношења и остваривања, начин праћења и вредновања индивидуалног образовног плана (у даљем тексту: ИОП) као вида додатне подршке у образовању и васпитању, а такође разликује и три врсте ИОП-а. Члан дефинише да ИОП доноси педагошки колегијум установе на предлог тима за инклузивно образовање односно тима за пружање додатне подршке детету и ученику, као и састав тима у предшколској установи и основној школи.

Чланом је дефинисан циљ израде и примене ИОП-а, врсте ИОП-а, као и улога Интерресорне комисије за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету и ученику (у даљем тексту: ИРК). Члан прописује да се у првој години рада по ИОП-у, ИОП вреднује тромесечно, а у свакој наредној години два пута у току радне, односно школске године, да његово спровођење прати Министарство, а да ближе упутство за остваривање ИОП-а, његову примену и вредновање доноси министар.

Чланом 77. Нацрта закона утврђује се да Интерресорна комисија (у даљем тексту: ИРК) врши процену потреба детета, ученика и одраслог за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком, дефинише се надлежност ИРК-а, дефинишу органи који га образују и који се старају и обезбеђују услове за рад ове комисије. Утврђено је да комисија има пет чланова, и то четири стална (педијатар, представник центра за социјални рад, дефектолог одговарајућег профила и психолог запослен у образовању и васпитању) и један повремен члан. Повремен члан је лице која добро познаје дете, ученика и одраслог и које је са њим имало дужи контакт и бира се за сваког појединачно. Чланом је посебно прописано да ближе услове за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету, ученику и одраслом, састав и начин рада интерресорне комисије, прописују споразумно министар надлежан за послове здравља, министар надлежан за послове социјалне политике и министар надлежан за државну управу и локалну самоуправу и министар.

3. ЗАВРШНИ ИСПИТИ

Чланом 78. Нацрта закона дефинисано је да су завршни испити у основном и средњем образовању и васпитању испити на државном нивоу којима се завршава одређени ниво образовања и васпитања и ови испити су таксативно наведени. Члан прописује да се ученик може уписати на следећи ниво образовања и васпитања на основу резултата постигнутог на одговарајућем испиту, осим специјалистичког и мајсторског испита, а ближе услове којима су уређени завршни испити прописује министар.

V. ПРАВА ДЕТЕТА И УЧЕНИКА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ УЧЕНИКА (чл. 79– 88.)

Чланом 79. Нацрта закона таксативно су наведена права детета и ученика, која су усклађена са потврђеним међународним уговорима, овим и посебним законима, као и поступак остваривања тих права у случају њихове повреде. Чланом је прецизирано да ученик, родитељ, односно други законски заступник детета и ученика може да поднесе писану пријаву директору установе у случају повреде права из овог члана или непримереног понашања запослених према детету и ученику, у складу са општим актом установе, у року од осам дана од дана сазнања о повреди права, као и да је запослени у установи дужан је да одмах по сазнању да је учињена повреда права детета и ученика, поднесе писану пријаву директору. Обавеза директора је да пријаву размотри и да, уз консултацију са учеником и родитељем, односно другим законским заступником детета и ученика, као и запосленим одлучи и предузме одговарајуће мере, у року од осам дана од дана пријема пријаве.

Чланом 80. Нацрта закона прописује да у остваривању својих права ученик не сме да угрожава друге у остваривању права, а такође су таксативно наведене обавезе ученика.

Чланом 81. Нацрта закона прописани су случајеви у којима ученик, његов родитељ односно други законски заступник, има право да поднесе захтев за заштиту права Министарству, уколико сматра да су му повређена права утврђена овим или посебним законом, и то у року од осам дана од дана сазнања за повреду својих права. Министарство ће, уколико оцени да је тах захтев основан, у року од осам дана од дана пријема захтева упозорити установу на уочене неправилности и одредити јој рок од три дана од упозорења за отклањање повреда закона. Уколико се установа оглуши о такво упозорење, Министарство ће одлучити о захтеву.

Чланом 82. Нацрта закона прописано је право ученика, његовог родитеља, односно другог законског заступника на приговор и жалбу на оцену и испит, и то: приговор оцену у току школске године из предмета и владања и закључну оцену на крају првог полугодишта; жалбу на закључну оцену из предмета и владања на крају другог полугодишта, на закључну оцену из предмета и владања на крају другог полугодишта и на испит. Члан такође уређује рокове за подношење ових правних средстава и за одговор на њих, начин поступања и надлежност за одлучивање по поднетом приговору и жалби. Као новина је прописано да је директор дужан да предметном наставнику на чију оцену је уложена жалба или приговор, у року од три дана од доношења одлуке достави одлуку, као и да се наставник чија оцена је поништена упућује се и на стручно усавршавање за област оцењивања и комуникацијских вештина, а уколико појачани педагошко-инструктивни рад у установи и стручно усавршавање наставника не дају позитиван

результат, директор је у обавези да захтева стручно педагошки надзор над радом наставника од стране просветног саветника.

Чланом 83. Нацрта закона прописана је одговорност ученика, као и мере које школа може предузети према ученику који повреди правила понашања у школи, својим понашањем угрожава друге у остваривању њихових права, за лакшу повреду обавезе утврђене општим актом школе, као и за повреде забрана прописане овим законом. Новина је одредба којом је прописано да установа, поред родитеља и одговарајућих органа и сарадника у установи, када је то неопходно да сарађује са одговарајућим установама социјалне, односно здравствене заштите са циљем дефинисања и пружања подршке ученику у вези са променом његовог понашања. Чланом су такође утврђене обазе родитеља, односно другог законског заступника у поступку примене изречене мере, као и материјална одговорност за материјалну штету коју ученик нанесе школи, намерно или из крајње непажње, у складу са законом.

Чланом 84. Нацрта закона таксативно су наведени случајеви у којима се родитељ, односно други законски заступници позива на одговорност, али и обавеза да на позив школе узме активно учешће у свим облицима васпитног рада са учеником. Члан прописује да школа покреће прекршајни, односно кривични поступак ради утврђивања одговорности родитеља, односно другог законског заступника из разлога прописаних овим чланом.

Чланом 85. Нацрта закона уређен је васпитно-дисциплински поступак који школа води за теже повреде обавезе ученика и за повреде забране прописане овим законом, као и улогу и учешће родитеља, односно другог законског заступника у том поступку. Новину представља решење којим је предвиђено да уколико се у току трајања васпитно-дисциплинског поступка ученик испише из школе, школа је у обавези да у року од 30 дана од дана покретања васпитно-дисциплинског поступка ученику изда исписницу са напоменом да је против наведеног ученика покренут васпитно-дисциплински поступак, а решење којим је окончан васпитно-дисциплински поступак школа доставља школи у коју се ученик уписао.

Чланом 86. Нацрта закона прописане су васпитне мере за лакше повреде обавезе ученика, васпитно-дисциплинске мере за теже повреде обавезе ученика и повреде забрана из овог закона, поступак који претходи њиховом изрицању, надлежност за одлучивање и право на правну заштиту ученика у току и након изрицања мере. Новину представља одредба којом је прописано да установа, упоредо са изрицањем васпитне, односно васпитно-дисциплинске мере одређује ученику и обавезу обављања друштвено-корисног, односно хуманитарног рада, који се одвија у просторијама установе или ван просторија установе под надзором наставника, односно стручног сарадника, који установа одређује ученику у складу са тежином учињене повреде, водећи рачуна о психофизичкој и здравственој способности, узрасту и достаојанству ученика, о чему је дужна да одмах обавести родитеља, односно другог законског заступника.

Чланом 87. нацрта закона дефинисано је да одељењску заједницу чине ученици и одељењски старешина једног одељења, те да се њен начин рада ближе уређује статутом школе.

Чланом 88. Нацрта закона прописани су послови које обавља ученички парламент, састав и начин избора чланова ученичког парламента, да је програм рада

парламента саставни је део годишњег плана рада школе, као и могућност удруживања у заједницу ученичких парламената.

VI. УСТАНОВЕ, ДРУГЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ОРГАНИ УСТАНОВЕ (чл. 89 –134.)

Чланом 89. Нацрта закона утврђене су врсте установа које обављају делатност образовања и васпитања на свим нивоима. Прецизирано је да основна школа поред свог програма може да остварује припремни предшколски програм, те да школа са домом може да обезбеђује смештај и исхрану ученика. Школа за ученике и одрасле са сметњама у развоју и инавалдитетом, као и установа која има децу и ученике са сметњама у развоју и инавалдитетом, може да пружа додатну подршку у образовању деце, ученика и одраслих са сметњама у развоју и инавалдитетом у васпитној групи, односно другој школи и породици, у складу с критеријумима и стандардима које прописује министар. Члан посебно дефинише установу од посебног интереса за Републику Србију, као установу која је од посебног културног, просветног или историјског значаја за Републику Србију и коју одређује Влада.

Чланом 90. Нацрта закона уређено је оснивање и врста установе према критеријуму њеног оснивача. Чланом се уводи могућност да се установа може основати по моделу јавно-приватног партнерства за област образовања и васпитања, у складу са законом којим се уређује јавно-приватно партнерство и јавна својина.

Чланом 91. Нацрта закона утврђени су услови за оснивање установе коју оснива Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, као и додатни услови за оснивање установе коју оснива друго правно или физичко лице.

Чланом 92. Нацрта закона утврђени су услови за почетак рада и обављање делатности установе, као и да ближе услове за почетак рада и обављање делатности установе прописује министар.

Чланом 93. Нацрта закона прописано је да установа може да обавља делатност и ван седишта, односно у другом објекту, организовањем издвојеног одељења установе, ако испуњава прописане услове, уз сагласност Министарства.

Чланом 94. Нацрта закона дефинисано је да установа може да почне са радом када добије решење о верификацији. Члан прецизно утврђује поступак верификације установе, и то од момента подношења захтева за верификацију до доношења решења о верификацији установе, које је коначно у управном поступку

Чланом 95. Нацрта закона дефинишу се поступак и услови за статусну промену, промену назива или седишта установе, надлежност за доношење одлуке, периода у ком установа може да изврши ову статусну промену и давања сагласности

Чланом 96. Нацрта закона дефинисан је појам стране установе, као и услови и поступак за њено оснивање и почетак рада. Посебно је прецизирано да се установа сматра страном уколико остварује програм који је донет и акредитован у иностранству, без обзира да ли је њен оснивач страном или домаће правно или физичко лице.

Чланом 97. Нацрта закона прописано је да друга организација, односно правно или физичко лице могу да остварују и посебне програме у области предшколског васпитања и образовања ако испуњавају стандарде услова за остваривање посебних програма у области предшколског васпитања и образовања и добију одобрење Министарства, те да друга организација може да остварује посебне програме стручног оспособљавања и обуке, као и друге активности образовања одраслих, ако добије

одобрење за стицање статуса јавно признатог организатора активности образовања одраслих у складу са посебним законом.

Чланом 98. Нацрта закона утврђен је појам проширене делатности установе, услови за њено остваривање, планирање и доношење и саставни део одлуке о проширеној делатности установе, као и начине ангажовања ученика и запослених. Чланом је посебно дефинисано да није дозвољено школи уз новчану накнаду организује припремну наставу ради уписа у ту школу.

Чланом 99. Нацрта закона дефинисана је аутономија установе, која у смислу овог закона, подразумева избор појединих садржаја, начина остваривања, сарадника у складу са потребама, могућностима, интересовањима, расположивим ресурсима, карактеристикама локалне заједнице приликом, и таксативно је наведено који послови чине садржај аутономије установе.

Чланом 100. Нацрта закона прописује да је статут основни општи акт установе и прописан је његов садржај.

Чланом 101. Нацрта закона утврђено је да су земљиште, зграде и друга средства која су стечена, односно која стекну установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, у јавној својини и да се користе за обављање делатности утврђене овим законом.

Чланом 102. Нацрта закона прописано је да установе могу међусобно да се повезују у заједнице установа ради остваривања сарадње у области организације, планирања, програмирања, као и других питања од значаја за унапређивање образовно-васпитног рада и остваривања делатности, а васпитачи, наставници, стручни сарадници и други запослени у стручна друштва, а да се на оснивање, организацију, упис у регистар и рад заједнице установа и стручних друштва примењују прописи којима се уређује удруживање.

Чланом 103. Нацрта закона уводи појам ученичке задруге коју школа може да оснује у циљу развијања ваннаставних активности и предузетничког духа, те да ће њен рад бити уређен посебним законом.

Чланом 104. Нацрта закона утврђује да се број и просторни распоред јавних установа према врсти и структури, планира актом о мрежи установа, да акт о мрежи јавних предшколских установа и акт о мрежи јавних основних школа доноси скупштина јединице локалне самоуправе на основу критеријума које утврди Влада, а на који сагласност даје Министарство, као и да Влада утврђује критеријуме на основу којих доноси акт о мрежи средњих школа. Такође, уколико су у јединици локалне самоуправе у службеној употреби и језик и писмо националне мањине, односно уколико се образовно-васпитни рад изводи на језику и писму националне мањине, акт о мрежи предшколских установа и основних школа доноси се уз претходно прибављено мишљење националног савета националне мањине чији је језик и писмо у службеној употреби у јединици локалне самоуправе, односно чији се језик и писмо користи у образовно-васпитном раду.

Чланом 105. Нацрта закона дефинисани су разлози услед којих може да се прекине образовно-васпитни рад, да одлуку о томе доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе, односно министар, да начин надокнаде пропуштеног рада одређује школа, по одобрењу министра, као и да у случају непосредне ратне опасности, ратног стања, ванредног стања или других ванредних околности, министар прописује посебан

програм образовања, упутство о организацији и раду установе и одређује установе које настављају са радом.

Чланом 106. Нацрта закона прописане су мере које Министарство предузима када орган надлежан за обављање послова инспекцијског, односно стручно-педагошког надзора утврди да установа не испуњава прописане услове за рад или не обавља делатност на прописани начин, као и у случају обуставе рада или штрајка организованог супротно закону, време трајања предузете мере, као и именовање и начин рада, надлежност в.д.дректора и привременог органа управљања за време трајања одређене мере, односно док Министарство не утврди да су отклоњене неправилности и тиме се стекну услови за престанак привремених мера.

Чланом 107. Нацрта закона уређени су поступак и последице укидања установе, те да деца у припремном предшколском програму и ученици школа настављају започето образовање и васпитање у другој установи коју одреди оснивач, односно Министарство.

Чланом 108. Нацрта закона прописује да установа актом прописује мере, начин и поступак заштите и безбедности деце и ученика за време боравка у установи и свих активности које организује установа, у сарадњи са надлежним органом јединице локалне самоуправе, на основу упутства које доноси министар.

Чланом 109. Нацрта закона прописује да се правила понашања и међусобних односа деце, ученика, родитеља и запослених у установи уређују актом установе, којим је установа дужна да уреди правила понашања и међусобне односе деце, ученика, родитеља и запослених у установи.

Чланом 110. Нацрта закона прописано је да су забрањене активности којима се угрожавају, омаловажавају, дискриминишу или издвајају лица, односно групе лица, по основу: расне, националне, етничке, језичке, верске или полне припадности, физичких и психичких својстава, сметњи у развоју и инвалидитета, здравственог стања, узраста, социјалног и културног порекла, имовног стања, односно политичког опредељења и подстицање или неспречавање таквих активности, као и по другим основима утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације, а да ближе критеријуме за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета, ученика или трећег лица у установи, заједнички прописују министар и орган надлежан за припрему прописа о људским и мањинским правима.

Чланом 111. Нацрта закона прописује да је у установи забрањено свако понашање запосленог према детету, односно ученику; детета, односно ученика према запосленом; детета, односно ученика према другом детету, односно ученику, којим се врши физичко, психичко и социјално насиље, злостављање и занемаривање, а закон препознаје и сексуално и електронско злостављање. Члан прописује да протокол поступања у установи у одговору на насиље и злостављање, садржај и начине спровођења превентивних и интервентних активности, услове и начине за процену ризика, начине заштите од насиља, злостављања и занемаривања, као и ближе услове о начинима препознавања невербалних облика злостављања деце и ученика од стране запосленог за време неге, одмора, рекреације и других облика васпитно-образовног рада прописује министар.

Чланом 112. Нацрта закона утврђено је да је у установи забрањено свако понашање запосленог према детету, односно ученику; детета, односно ученика према

запосленом; детета, односно ученика према другом детету, односно ученику, којим се вређа углед, част или достојанство.

Чланом 113. Нацрта закона прописано је да се у установи забрањује страначко организовање и деловање и коришћење простора установе у те сврхе.

Чланом 114. Нацрта закона дефинисани су органи установа и то: орган управљања, руковођења, стручни и саветодавни органе. Чланом се утврђује и да се састав и именовање органа управљања и стручних органа приватне установе уређује општим актом и да приватна установа обезбеђује равноправну заступљеност родитеља у органу управљања.

Чланом 115. Нацрта закона дефинисан је орган управљања у установама.

Чланом 116. Нацрта закона уређује се број и структура чланова, овлашћени предлагачи и именовање органа управљања установа по нивоима и врстама. Дефинисано је да чланове органа управљања установе именује и разрешава скупштина јединице локалне самоуправе, а председника бирају чланови већином гласова од укупног броја чланова органа управљања. Посебно је наведено која лица не могу бити предложена ни именована за члана овог органа. Такође у установи у којој се образовно-васпитни рад изводи и на језику националне мањине чланови органа управљања – представници јединице локалне самоуправе именују се уз прибављено мишљење одговарајућег националног савета националне мањине, који уколико не достави мишљење у року од 15 дана од пријема захтева, сматра се да је мишљење дато, док у установи у којој се у свим или већини одељења образовно-васпитни рад изводи на језику националне мањине, национални савет националне мањине предлаже три представника јединице локалне самоуправе у орган управљања

Чланом 117. Нацрта закона утврђена је дужина мандата органа управљања, поступак именовања чланова и поступак и разлози за њихово разрешење пре истека мандата, те да скупштина јединице локалне самоуправе доноси решење о именовању, односно разрешењу органа управљања, које је коначно је у управном поступку. Закон прописује да изузетно, орган управљања коме је истекао мандат наставља са радом до именовања привременог органа управљања.

Чланом 118. Нацрта закона дефинише разлоге услед којих министар именује привремени орган управљања установе.

Чланом 119. Нацрта закона утврђена је надлежност органа управљања, начин одлучивања и круг лица која могу да, без права гласа, присуствују седницама овог органа. За обављање послова из своје надлежности орган управљања одговара органу који га именује и оснивачу.

Чланом 120. Нацрта закона утврђено је да свака установа, осим школе за образовање одраслих, има савет родитеља. Члан утврђује и састав, начин предлагања и именовања, као и мандат и надлежност овог савета. Посебно је прописано да уколико у установи образовање стичу припадници националне мањине, односно деца и ученици са ученици са сметњама у равоју и инвалидитетом, у савет родитеља обавезно се именују и представници родитеља те деце и ученика.

Чланом 121. Нацрта закона уводи се општински савет родитеља, који чине представника савета родитеља свих установа са територије општине, односно градске општине који се бирају сваке школске године. Чланом је дефинисана надлежност овог

савета и прописано да ближе услове у вези начина рада општинског савета родитеља заједнички прописују министар и министар надлежан за послове локалне самоуправе.

Чланом 122. Нацрта закона утврђује се да радом установе руководи директор, услови које лице мора да испуњава да би било именовано за директора установе, као и обавезу похађања програма обуке за директора и полагања испита за директора. Законом је дата надлежност министру да пропише програм обуке у складу са стандардима компетенција директора, програм испита, начин и поступак полагања испита, састав и начин рада комисије Министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине пред којом се полаже испит за директора, садржину и изглед обрасца лиценце за директора, садржај и начин вођења регистра издатих лиценци за директора, трошкове полагања испита, накнаде за рад чланова комисије и остала питања у вези са полагањем испита и стицањем лиценце за директора.

Чланом 123. Нацрта закона прописан је поступак за избор и именовање директора. Члан прописује да министар, на предлог органа управљања, врши избор директора установе и доноси решење о његовом именовању у року од 30 дана од дана пријема конкурсне документације (образложена листа свих кандидата који испуњавају услове и извештаје Комисије коју орган управљања образује ради избора директора). О кандидату изабраном за директора установа обавештава лица која су се пријавила на конкурс.

Чланом 124. Нацрта закона прописан је радно-правни статус директора, те утврђено да се права, обавезе и одговорности директора утврђују посебним уговором, без заснивања радног односа; да директору установе два мандата мирује радни однос на радном месту са кога је именован. Члан дефинише да се директор коме престане дужност због истека или на лични захтев током трећег и сваког наредног мандата, распоређује на послове који одговарају степену и врсти његовог образовања, а уколико не постоје одговарајући послови, директор остварује права као запослени за чијим радом је престала потреба, у складу са законом.

Чланом 125. Нацрта закона утврђена је процедура за постављање вршиоца дужности директора, као и његова права, обавезе и одговорности.

Чланом 126. Нацрта закона прописано је да је директор одговоран за законитост рада и за успешно обављање делатности установе, те да за свој рад одговара министру и органу управљања. Чланом је детаљно утврђен обим послова који обавља директор установе.

Чланом 127. Нацрта закона утврђено је да директор може да обавља и послове наставника, васпитача и стручног сарадника, у складу са решењем министра у ком случају инструктивно-педагошки увид у његов рад врши изабрани саветник – спољни сарадник.

Чланом 128. Нацрта закона утврђени су разлози за престанак дужности директора.

Чланом 129. Нацрта закона прописано је установа може да има помоћника директора, у складу са нормативом којим се утврђују критеријуми и стандарди за финансирање установе, којег директор поставља решењем, те да помоћнику директора мирује радни однос на пословима са којих је постављен, за време док обавља ту дужност.

Чланом 130. Нацрта закона дефинисани су стручни органи, тимови и педагошки колегијум установа, и то посебно на свим нивоима образовања и васпитања.

Чланом 131. Нацрта закона утврђена је надлежност, односно опис послова стручних органа, тимова и педагошког колегијума.

Чланом 132. Нацрта закона прописано је да правне послове у установи обавља секретар, у складу са нормативом којим се утврђују критеријуми и стандарди за финансирање установе, врста и степен потребног образовања, приправнички стаж, полагање стручног испита – лиценца и разлози за одузимање лиценце. Законом је дата надлежност министру да пропише начин и програм увођења у посао, програм, садржину, начин и рокове за полагање стручног испита, састав и начин рада комисије Министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине пред којом се полаже стручни испит, садржај и образац лиценце за секретара, трошкове полагања испита, накнаде за рад чланова комисије и остала питања у вези са полагањем стручног испита за секретара установе.

Чланом 133. Нацрта закона таксативно су утврђени послови секретара установе.

Чланом 134. Нацрта закона предвиђено је у установи може да се организује заједничка стручна служба за више установа на територији јединице локалне самоуправе, у складу са одлуком органа управљања установа и сагласност Министарства, која може да обавља финансијско-рачуноводствене, административне, правне, помоћно-техничке и послове одржавања, те да може да има логопеда, дефектолога и социјалног радника који обављају стручне послове за више установа.

V. ЗАПОСЛЕНИ У УСТАНОВИ (чл. 135 – 168.)

Чланом 135. Нацрта закона дефинисане су улоге наставника, васпитача и стручних сарадника у предшколској установи и школи у реализацији васпитно-образовног, односно образовно-васпитног рада.

Чланом 136. Нацрта закона прописано је да предшколска установа и школа могу да имају и друге сараднике, педагошког и андрагошког асистента и помоћног наставника, у складу са посебним законом, и дефинисани су њихова улога и задаци у установи.

Чланом 137. Нацрта закона прецизирани су задаци наставника и васпитача и дефинисано је да за постизање циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа, треба да уважавају принципе образовања и васпитања, те да своје задатке извршавају на основу утврђених стандарда компетенција. Чланом су утврђени и задаци дефектолога васпитача и дефектолога наставника у развојној групи у предшколској установи и школи за образовање ученика са сметњама у развоју. Члан даље прописује да наставник и васпитач остварују задатке на основу утврђених стандарда компетенција.

Чланом 138. Нацрта закона дефинисани су задаци стручног сарадника у установи, те да стручни сарадник остварује задатке на основу стандарда компетенција за стручне сараднике, а да програмске основе рада стручних сарадника доноси министар.

Чланом 139. Нацрта закона утврђени су, односно таксативно наведени услови за пријем у радни однос у установи, и дефинисано да се они доказују приликом пријема у радни однос и проверавају се у току рада, тако да запосленом престаје радни однос ако се у току радног односа утврди да не испуњава прописане услове, али и ако

одбије да се подвргне лекарском прегледу у надлежној здравственој установи на захтев директора.

Чланом 140. Нацрта закона прописано је потребно образовање наставника, васпитача и стручних сарадника.

Чланом 141. Нацрта закона прописани су послови васпитача, наставника и стручних сарадника у различитим нивоима и врстама образовања и васпитања, у установама у којима се настава изводи на језику националне мањине, и прописани су изузеци од општег правила које се односи на потребно образовање. Чланом је утврђено да ближе услове у погледу степена и врсте образовања наставника, васпитача, стручног сарадника, сарадника у предшколској установи који остварује различите програме, педагошког и андрагошког асистента и помоћног наставника, програм обуке за оспособљавање наставника, стручног сарадника и андрагошког асистента за рад са одраслима и програм обуке за педагошког асистента, прописује министар. Такође је утврђено да степен и врсту образовања сарадника у предшколској установи који не обављају васпитно-образовни рад, споразумно прописују министар и министри надлежни за послове здравља и социјалне политике, а степен и врсту образовања наставника верске наставе у школи, на предлог органа надлежног за послове односа са црквама и верским заједницама, по прибављеном мишљењу традиционалних цркава и верских заједница, прописује министар.

Чланом 142. Нацрта закона прописано је као неопходан услов за рад и обавезно образовање наставника, васпитача и стручних сарадника из психолошких, педагошких и методичких дисциплина, које може бити стечено током студија или након дипломирања од најмање 30 бодова, од којих најмање по шест бодова из психолошких, педагошких и методичких дисциплина и шест бодова праксе у установи, у складу са европским системом преноса бодова. Новину представља одредба која прописује да је ово образовање наставник, васпитач и стручни сарадник обавезан да стекне у року од једне, а највише две године од дана пријема у радни однос, као услов за полагање испита за лиценцу. Чланом је такође утврђено и која лица не морају да имају ову врсту образовања.

Чланом 143. Нацрта закона регулисан је начин утврђивања образовања наставника, васпитача и стручних сарадника, стеченог у некој од република бивше СФРЈ до 27. априла 1992. године, у Црној Гори до 16. јуна 2006. године или у Републици Српској, образовање стечено у систему војног школства, као и образовање стечено у иностранству.

Чланом 144. Нацрта закона прописано је да послове наставника, васпитача и стручног сарадника може да обавља лице које има дозволу за рад (у даљем тексту: лиценца), као и изузеци која лица и у ком случају могу да обављају ове послове без лиценце. Члан утврђује рок у којем наставника, васпитача и стручних сарадника треба да стекне лиценцу, након заснивања радног односа у установи.

Чланом 145. Нацрта закона дефинисан је појам приправника, дужина трајања приправничког стажа, праћење и менторство над радом приправника, савладавање програма увођења у посао као услова за полагање испита за лиценцу. Члан прописује да прва три месеца приправничког стажа наставник, односно васпитач-приправник ради под непосредним надзором наставника или васпитача који има лиценцу и које му одређује ментор. Новину представља решење којим се наставнику-

приправнику омогућава да у прва три месеца рада оцењује. Приправник који савлада програм увођења у посао наставника, васпитача и стручног сарадника има право на полагање испита за лиценцу после навршених годину дана рада. Закон је дао овлашћење министру да подзаконским актом пропише програм обуке за ментора, програм увођења у посао наставника, васпитача и стручног сарадника, који укључује и програм оспособљавања за рад са децом и ученицима са сметњама у развоју и инвалидитетом, начин и поступак провере савладаности тог програма, програм испита за стицање и поновно стицање лиценце, начин полагања и језик на коме се полаже испит, трошкове полагања испита, састав и начин рада комисије Министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине пред којом се полаже испит за лиценцу.

Чланом 146. Нацрта закона дефинисан је термин, задаци, права, обавезе и статус приправника – стажисте у установи.

Чланом 147. Нацрта закона дефинисана је лиценца наставника, васпитача и стручних сарадника као јавна исправа коју, издаје Министарство, као и обавезу установе да Министарству благовремено достави све податке у вези са лиценцом наставника, васпитача и стручног сарадника.

Чланом 148. Нацрта закона прописани су услови за издавање лиценце наставника, васпитача и стручних сарадника.

Чланом 149. Нацрта закона прописује могућност и трајање суспензије лиценце, и таксативно наводи разлоге за суспензију лиценце наставнику, васпитачу и стручном сараднику, обавезе установе у случају суспензије лиценце, право приговора на решење о суспензији лиценце, као и да министар доноси решење о суспензији лиценце у року од осам дана од дана истека рока за подношење приговора и да је то решење коначно у управном поступку. Чланом је дефинисано и када наставник испуњава услове за укидање суспензије лиценце, као и права и обавезе наставника током периода у ком је лиценца суспендована.

Чланом 150. Нацрта закона прописан је начин и разлози за одузимање лиценце наставнику, васпитачу и стручном сараднику. Новину представља одредба којом је прописано да се лиценца, по правилу, одузима на период од пет година, а прописани су и разлози услед којих се одузета лиценца одузима трајно. Члан прописује да лице коме је одузета лиценца нема право на рад у области образовања и васпитања, а да након протока рока од пет година, у случају када је лиценца одузета на тај период, иста се враћа лицу на његов писмени захтев, с тим што је то лице у обавези да пре подношења захтева за враћање лиценце положи испит за лиценцу и доказ о положеном испиту за да достави уз писмени захтев за враћање лиценце. Члан прописује да се одузета лиценца враћа Министарству преко установе у којој је лице запослено.

Чланом 151. Нацрта закона утврђено је да наставник, васпитач и стручни сарадник, са лиценцом и без лиценце, дужан је да се стално усавршава ради успешнијег остваривања и унапређивања образовно-васпитног рада и стицања, односно унапређивања компетенција потребних за рад, у складу са општим принципима и за постизање циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа, као и да може професионално да напредује стицањем звања: педагошки саветник, самостални педагошки саветник, виши педагошки саветник и високи педагошки саветник. План стручног усавршавања у складу са приоритетима установе ради остваривања циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа и приоритетима Министарства, доноси

орган управљања установе, а податке о професионалном развоју наставник, васпитач и стручни сарадник чува у мапи професионалног развоја (у даљем тексту: портфолио). Члан прописује да приоритетне области за период од три године, облике стручног усавршавања, програме и начин организовања сталног стручног усавршавања, услове, орган који одлучује о стицању звања и поступак напредовања, стицање звања у току усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника, образац уверења о савладаном програму, садржај портфолија и друга питања од значаја за стручно усавршавање, прописује министар.

Чланом 152. Нацрта закона прописано је да се пријем у радни однос у установи чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе врши се на основу преузимања запосленог са листе запослених за чијим радом је у потпуности или делимично престала потреба и запослених који су засновали радни однос са непуним радним временом (у даљем тексту: преузимање са листе), као и на основу преузимања или конкурса ако се није могло извршити преузимање са листе.

Запослени који је у радном односу на неодређено време са пуним радним временом може бити преузет иако није стављен на ову листу уколико на тој листи нема лица са одговарајућим образовањем, уз сагласност запосленог и директора установе и радне подгрупе коју формира министар и чија је надлежност да утврђује постојање услова и даје сагласност за расписивање конкурса. Установе могу вршити и узајамно преузимање запослених на неодређено време, на одговарајуће послове, уз претходно потписан споразум о преузимању уз сагласност запослених и директора установа, ако је разлика у проценту њиховог радног ангажовања до 20%. Радни однос у установи, на основу конкурса, може се засновати на неодређено време и одређено време, у складу са законом.

Чланом 153. Нацрта закона прописано је да запослени који је у установи у радном односу на неодређено време, а остао је нераспореден или има статус запосленог са непуним радним временом, стављањем на листу запослених са које се врши преузимање, остварује право на преузимање са листе, у складу са прописима у области образовања и васпитања. Запосленом који два пута без оправданог разлога одбије преузимање са листе престаје радни однос на начин утврђен законом којим се уређују права, обавезе и одговорности из радног односа, односно по основу рада. Пријем у радни однос у установи на основу преузимања са листе, прати и контролише посебна радна група коју образује министар. При том, при свакој школској управи министар образује радну подгрупу која утврђује постојање услова и даје сагласност за расписивање конкурса. Установа је у обавези да Министарству достави податке о потреби за ангажовањем запослених, одлуку о расписивању конкурса, као и одлуку о преузимању запослених са листе ради објављивања на званичној интернет страници Министарства.

Чланом 154. Нацрта закона прописано је да директор установе расписује конкурс и врши избор кандидата за пријем у радни однос, Директор формира конкурсну комисију која спроводи конкурс, обавља интервју са кандидатима и доставља директору листу кандидата који испуњавају услове за пријем у радни однос у року од осам дана од дана пријема резултата психолошке процене способности за рад са децом и ученицима. Дакле, чланом је прецизно утврђен поступак пријема у радни однос од момента доношења одлуке о расписивању конкурса до доношења одлуке о избору кандидата, а такође је утврђено и право приговора незадовољних кандидата који се подноси органу

управљања, а кандидат који није задовољан другостепеном одлуком, може да се обрати надлежном суду у року од 15 дана од дана истека рока за доношење другостепене одлуке, односно од дана достављања другостепене одлуке органа управљања.

Чланом 155. Нацрта закона уређено је заснивање радног односа на одређено време на основу конкурса, а прописани су и изузеци када установа може без расписаног конкурса да прими лице у радни однос на одређено време. Такође је уређен и начин ангажовања наставника или асистента одговарајуће високошколске установе или запослени у научном институту с одговарајућим звањем, на одређено време за сваку школску годину, за највише 30% од пуног радног времена, уз сагласност министра у установи од посебног интереса.

Чланом 156. Нацрта закона садржи одредбе које се односе на пробни рад наставника, васпитача и стручног сарадника у установи, као и да се пробни рад одређује уговором о раду и може да траје најдуже шест месеци.

Чланом 157. Нацрта закона прописује образовно-васпитни рад у иностранству изводи наставник, те да се избор наставника врши на основу конкурса који расписује Министарство. Члан утврђује време на које се наставник упућује на рад у иностранство, као и укупно време које наставник може провести на раду у иностранству.

Чланом 158. Нацрта закона уређује уговор о извођењу наставе или полагање испита, за највише 30 одсто од пуног радног времена са лицем запосленим у другој установи или код другог послодавца, односно који самостално обавља делатност.

Чланом 159. Нацрта закона прописује да је пуно радно време запослених у установи 40 часова, а да је непуно радно време радно време краће од пуног радног времена, а да директор решењем утврђује статус у погледу рада са пуним или непуним радним временом, на основу програма образовања и васпитања, годишњег плана рада и поделе часова за извођење обавезних предмета и изборних програма и активности, у складу са наставним планом и програмом.

Чланом 160. Нацрта закона уређена је норма непосредног рада наставника, васпитача и стручног сарадника у оквиру пуног радног времена у току радне недеље. Чланом је прецизирано да структуру и распоред обавеза наставника, васпитача и стручног сарадника у оквиру радне недеље утврђује установа годишњим планом рада, а да структура и распоред обавеза наставника у погледу свих облика непосредног рада са ученицима може да се утврди тако да буде различита у оквиру радних недеља. Чланом је такође прописано да норму свих облика непосредног рада са децом и ученицима и других облика рада наставника, васпитача и стручног сарадника у оквиру недељног пуног радног времена и на годишњем нивоу, као и број сати образовно-васпитног рада који се додатно може распоредити на друге извршиоце, прописује министар, те да уколико школа не може да обезбеди стручно лице за највише шест часова наставе недељно из одређеног предмета, може да распореди ове часове наставницима тог предмета најдуже до краја школске године и овај рад се сматра радом преко пуне норме часова.

Чланом 161. Нацрта закона прописано је да се на одморе и одсуства запослених у установи примењују општи прописи о раду, а прецизирано је да запослени у школи годишњи одмор користи, по правилу, за време школског распуста.

Члан 162. Нацрта закона прописује да је запослени одговоран за лакшу повреду радне обавезе, утврђену општим актом установе; тежу повреду радне обавезе

прописану овим законом; повреду забране прописану овим законом; као и за материјалну штету коју нанесе установи, намерно или крајњом непажњом, у складу са законом.

Чланом 163. Нацрта закона су наведене теже повреде радне обавезе и повреде забрана прописаних овим законом, због којих се запослени који их је починио привремено удаљава са рада до окончања дисциплинског поступка.

Чланом 164. Нацрта закона таксативно су наведене теже повреде радне обавезе запослено у установи.

Чланом 165. Нацрта закона уређен је поступак, надлежност и начин покретања и вођења дисциплинског поступка, за учињену тежу радне обавезе и повреду забрана из овог закона, рок застаревања покретања дисциплинског поступка, као и одлуке које се изричу у овом поступку.

Чланом 166. Нацрта закона прописане су дисциплинске мере за повреду радне обавезе и повреду забрана, и то: новчана казна, удаљење са рада и престанак радног односа. Као нова мера прописана је и писана опомена, а посебно су утврђене мере за лакше и теже повреде радне обавезе, као и за повреде забрана прописаних овим нацртом.

Чланом 167. Нацрта закона прописано је да радни однос запосленог у установи престаје са навршених 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања.

Чланом 168. Нацрта закона уређен је поступак правне заштите запослених поводом решења директора, право приговора на решење директора које се изјављује органу управљања, као и могућност запосленог да се обрати надлежном суду у року од 30 дана од дана истека рока за доношење одлуке, односно од дана достављања одлуке органа управљања.

VIII. НАДЗОР (чл. 169 – 173.)

Чланом 169. Нацрта закона прописано је да инспекцијски надзор над радом установа и завода врши Министарство у складу са посебним законом.

Чланом 170. Нацрта закона утврђени су послови стручно-педагошког надзора које обавља просветни саветник.

Чланом 171. Нацрта закона таксативно су наведени услови које мора да испуњава лице које обавља послове просветног саветника, као и обавезу полагања државног стручног испита и испита за просветног саветника.

Чланом 172. Нацрта закона уређен је начин избора саветника – спољног сарадника, послове које обавља, као и услове које мора да испуњава лице које обавља послове саветника – спољњег сарадника, обавезу похађања одговарајуће обуке, обавезу достављања извештаја о извршеном задатку, те у вези са тим и да саветник може да буде искључен са листе ако се на основу вредновања рада оцени да задатке не извршава на квалитетан начин. Новину представља одредба којом је прописано да поред конкурса као начина ангажовања ових лица, министар може ангажовати саветника – спољњег сарадника и на предлог просветног саветника или завода,

Чланом 173. Нацрта закона прописано је да начин вршења стручно-педагошког надзора и обављања послова саветника, мерила за вредновање квалитета рада установе, начин вредновања рада просветног саветника и саветника и образац легитимације за просветног саветника, прописује министар.

IX. ЕВИДЕНЦИЈЕ У ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ (чл. 174 – 184.)

Чланом 174. Нацрта закона утврђено је шта представљају евиденције у смислу овог закона, врста евиденција које води установа, као и језик на којем се воде. Члан такође прописује да врсте, назив, садржај образаца евиденције и јавних исправа и начин њиховог вођења, попуњавања, издавања, прописује министар, у складу са овим и посебним законом.

Чланом 175. Нацрта закона утврђено је ко успоставља и управља јединственим информационом системом просвете (у даљем тексту: ЈИСП), које податке уноси и ажурира установа, регистре које води Министарство. Члан такође прописује да ближе услове и начин успостављања ЈИСП-а, регистара, вођења, прикупљања, уноса, ажурирања, доступности података који се уносе у регистре, као и врсти статистичких извештаја на основу података из регистара, прописује министар.

Чланом 176. Нацрта закона прописан је појам јединственог образовног броја (у даљем тексту: ЈОБ) који прати његовог носиоца кроз све нивое формалног образовања и васпитања и представља кључ за повезивање свих података о детету, ученику и одраслом у ЈИСП-у, додела привременог ЈОБ, као и да ЈОБ представља индивидуалну и непоновљиву ознаку која се састоји од 16 карактера и која се додељује детету, ученику и одраслом у аутоматизованом поступку преко ЈИСП-а, на захтев установе, при првом упису у установу. Члан прописује сврху у коју се подаци о личности прикупљају и да овлашћено лице установе има обавезу да ЈОБ лично достави детету и ученику преко родитеља, односно другог законског заступника и одраслом у затвореној коверти, заједно са подацима за лични приступ регистру евиденцију о васпитно-образовном, образовно-васпитном, односно васпитном раду и о успеху и владању ученика и одраслих, да о томе води евиденцију, као и да се подаци о ЈОБ-у и привременом ЈОБ-у чувају трајно. Чланом је одређено Министарство као руковалац подацима о личности из овог члана.

Чланом 177. Нацрта закона прописано је које податке установа уноси и ажурира у регистар деце, ученика и одраслих, преко свог приступног налога у анонимизираном облику. Чланом је одређено Министарство као руковалац подацима из овог члана.

Чланом 178. Нацрта закона уређен је садржај регистра установа, те да исти представљају отворене податке, који су јавно доступни на интернет презентацији Министарства у машински обрадивом облику за коришћење и даље објављивање, осим података о финансијским средствима која се стичу из буџета Републике и јединице локалне самоуправе, и података о приходима од проширене делатности и њиховом трошењу.

Чланом 179. Нацрта закона утврђени су подаци о запосленима о којима установа води евиденцију. Чланом је одређена установа као руковалац подацима о запосленима у установи.

Чланом 180. Нацрта закона прописано је које податке о запосленима установа уноси и ажурира у регистар запослених. Чланом је одређено Министарство као руковалац подацима из овог члана.

Чланом 181. Нацрта закона утврђена је сврха обраде података.

Чланом 182. Нацрта закона таксативно је наведено ко може бити корисник података из регистра.

Чланом 183. Нацрта закона уређени су надлежност и рокови за ажурирање података у евиденцијама, као и да се подаци из регистра чувају трајно.

Чланом 184. Нацрта закона прописана је заштита података, те да се њихово прикуљање, чување, обрада и коришћење спроводе се у складу са овим законом, посебним законом и законом којим се уређује заштита података о личности, и највишим стандардима о заштити података, обавезу установе и Министарства да обезбеди мере од неовлашћеног приступа и коришћења података из евиденција које води.

Х. ПОВЕРАВАЊЕ ПОСЛОВА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ АУТОНОМНОЈ ПОКРАЈИНИ (члан 185.)

Чланом 185. Нацрта закона таксативно су наведени послове прописани овим законом који су поверени аутономној покрајини (органима и Педагошком заводу Војводине), као и да се средства за финансирање установа на територији аутономне покрајине, обезбеђују се у складу са законом.

Х. ФИНАНСИРАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ УСТАНОВА ЧИЈИ ЈЕ ОСНИВАЧ РЕПУБЛИКА СРБИЈА, АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА И ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ (чл. 186 – 190.)

Чланом 186. Нацрта закона уређен је начин финансирања делатности установа и прописано да се средства за финансирање делатности установа обезбеђују се у буџету Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, а да се ова средства обезбеђују у складу са критеријумима и стандардима финансирања установе које прописује министар. Установе такође могу да остваре и сопствене приходе по основу проширене делатности, као и друге приходе у складу са законом, односно у складу са прописима којима се уређује буџетски систем.

Чланом 186. Нацрта закона прописано је да средства за финансирање делатности установа обезбеђују у буџету Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, те да установе могу да остваре и сопствене приходе по основу проширене делатности, као и друге приходе у складу са законом.

Чланом 187. Нацрта закона прописано је да се у буџету Републике Србије обезбеђују средства за стицање образовања и васпитања деце и ученика у установи коју оснива Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, а таксативно су наведене и намене за које се користе средства из буџета Републике Србије.

Чланом 188. Нацрта закона прописано је да се у буџету аутономне покрајине обезбеђују се средства за рад установе, за део економске цене, у складу са законом којим се уређује финансирање установа на територији аутономне покрајине.

Чланом 189. Нацрта закона таксативно је наведено за које намене се обезбеђују средства у буџету јединице локалне самоуправе. Новин представља одредба којом је прописано да се у буџету јединице локалне самоуправе обезбеђују средства за остваривање делатности предшколског васпитања и образовања (полудневни и целодневни боравак, исхрана, нега и превентивна заштита деце предшколског узраста) у висини до 80 одсто од економске цене по детету.

Чланом 190. Нацрта закона прописано је да средства за виши квалитет образовања могу бити остварена: учешћем јединице локалне самоуправе, донатора, спонзора или од проширене делатности да обезбеди средства за виши квалитет у области предшколског, основног и средњег образовања, као и добровољним учешћем родитеља деце и ученика. Ова средства могу користити за побољшање услова образовања и васпитања у погледу простора, опреме и наставних средстава, за остваривање програма који нису основна делатност установе, за исхрану и помоћ деци и ученицима.

ХП. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 191 – 195.)

Чл. 191 – 195. Нацрта закона прописане су казнене одредбе за: установу, директора, односно одговорно лице установе, родитеља, односно другог законског заступника ученика, одраслог, студента, запосленог у установи, тражиоца података – правно лице, тражиоца података – физичко лице, завод и директора завода.

ХП. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 196 – 210.)

Чл. 196 – 210. Нацрта закона прописане су прелазне и завршне одредбе закона, и то: престанак мандата члановима Националног просветног савета и Савета за стручно образовање и образовање одраслих и рок у којем ће Влада именовати нове чланове ових савета, рокови у којим треба донети подзаконске акте потребне за спровођење закона; рокови за утврђивање мреже предшколских установа основних и средњих школа; да се подзаконски акти донети до ступања на снагу овог закона примењују ако нису у супротности са овим законом, до доношења нових подзаконских аката на основу овог закона; да ће министар донети подзаконске акте у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона, осим: програма завршних испита у стручној школи, које ће донети до краја школске 2016/2017. године; програма опште, стручне и уметничке матуре, које ће донети до краја јуна 2017. године; акта из члана 187. став 4. овог закона који ће донети у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона до када висину средстава из члана 187. став. 2 тач. 1) – 3) овог закона, министар утврђује решењем; рок у којем је установа дужна да од дана ступања на снагу овог закона усагласи статут, организацију и начин рада са овим законом; да је јединица локалне самоуправе дужна да најкасније у року од шест месеци од дана увођења дуалног образовања, формира нови школски одбор у складу са овим законом, а да ће се установи која је поднела захтев за верификацију пре ступања на снагу овог закона, испуњеност услова утврђивати по прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона; рок у којем су заводи дужни да усагласе организацију и рад са овим законом; да ће се огледи чије је спровођење започело пре ступања на снагу овог закона вредновати у складу са прописом који је важио до ступања на снагу овог закона; да ће се до доношења посебног закона којим се ближе уређује инспекцијски надзор у области образовања и васпитања, и даље примењивати одредбе закона који престаје да важи даном ступања на снагу овог закона, а којим се уређује инспекцијски надзор; почетак примене планова и програма наставе и учења у основном образовању и васпитању и општем средњем, стручном и уметничком образовању и васпитању; школска година у којој ће бити раализовани завршни испити из члана 124. став 1. тач. 2) – 4) овог закона; да се звање педагошког саветника и вишег педагошког саветника које је стекао наставник, васпитач и стручни сарадник до 4. фебруара 1990. године, на основу Закона о сталном стручном

усавршавању наставног и васпитног особља („Службени гласник СРС”, бр. 47/78-пречишћени текст, 16/79 и 43/84) изједначава се звањем педагошког саветника, односно вишег педагошког саветника, из члана 141. овог закона; да наставник и васпитач са стеченим специјалистичким струковним студијама другог степена који је испуњавао услове и засновао радни однос у установи до ступања на снагу овог закона, сматра се да испуњава услове из члана 140. овог закона; да наставници, васпитачи и стручни сарадници који обављају образовно-васпитни рад у школи, а који су испуњавали услове у погледу степена и врсте образовања по прописима који су важили приликом пријема у радни однос, могу и даље да обављају образовно-васпитни рад у школи и могу бити преузети у смислу овог закона; као и права лица у погледу положеног стручног испита у области образовања.

Прелазним и завршним одредбама прописано да је да ће се поступци започети до дана ступања на снагу овог закона окончати по пропису који је важио до ступања на снагу овог закона; да до почетка примене закона који уређује национални оквир квалификација стандард квалификације за ниво средњег стручног образовања и васпитања, стручног усавршавања и других облика стручног образовања утврђује се према прописима који су важили до ступања на снагу овог закона; да даном ступања на снагу овог закона престаје да важи члан 12. Закона о образовању одраслих („Службени гласник РС”, број 55/13) и да престаје да важи Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 52/11, 55/13, 35/15 - аутентично тумачење, 68/15 и 62/16 -УС), осим одредбе члана 16. став 1. тачка 3) подтачка (4) и да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Средства за спровођење овог закона обезбеђена су у буџету Републике Србије, на Разделу 24-Министарство просвете, науке и технолошког развоја, и то:

1. Глава 24.0-Министарство просвете, науке и технолошког развоја

- Програм 2001-Уређење, надзор и развој свих нивоа образовног система,
- Програмска активност **0001** - Утврђивање законских оквира и праћење развоја образовања на свим нивоима;
- Програмска активност **0002** - Стручно-педагошки надзор над радом установа образовања и завода;
- Програмска активност **0011** - Унапређивање квалитета образовања и васпитања;
- Програмска активност **0014** - Техничка подршка завршном испиту и спровођење уписа у средње школе;
- Програмска активност **0015** - Полагање испита за лиценцу, директоре и секретаре установа;
- Пројекат **4004** - Унапређивање језичких компетенција у школама у Републици Србији;
- Пројекат **4005** - Реализација међународних истраживања у образовању;
- Пројекат **4008** - Развој информационих капацитета Министарства;

- Пројекат **4010** - Развој оквира квалификација Републике Србије;
- Пројекат **4011** - Подршка пројектима од значаја за образовање;
- Пројекат **4012** - Унапређење квалитета образовања и васпитања кроз увођење дуалног модела у оквиру Центра за стручно образовање и усавршавање – Ваљево;
- Пројекат **4013** - Дух младости – промоција дуалног образовања у Србији;
- Пројекат **4015** - Подршка раду фондације др Зоран Ђинђић;
- Пројекат **7024** - ИПА 2014 - Сектор подршке запошљавању младих и активној инклузији;
- Пројекат **7025** - ИПА 2014-Сектор целоживотног учења.

2. Глава 24.1-Основно образовање

Програм 2002-Предшколско васпитање,

- Програмска активност **0001** - Подршка реализацији четворочасовног припремног предшколског програма,

Програм 2003-Основно образовање

- Програмска активност **0001** - Реализација делатности основног образовања;
- Програмска активност **0003** - Допунска школа у иностранству;
- Програмска активност **0004** - Такмичење ученика основних школа;
- Програмска активност **0006** - Модернизација инфраструктуре основних школа;
- Програмска активност **0007** - Подршка реализацији процеса наставе у основним школама на територији АП КиМ;
- Пројекат **4001** - Набавка наставних средстава за ученике, полазнике и установе.

3. Глава 24.2-Средње образовање

Програм 2004-Средње образовање,

- Програмска активност **0001** - Реализација делатности средњег образовања и образовања одраслих;
- Програмска активност **0003** - Подршка раду школа од посебног интереса за Републику Србију;
- Програмска активност **0004** - Такмичење ученика средњих школа;
- Програмска активност **0005** - Рад са талентованим и даровитим ученицима;
- Програмска активност **0006** - Модернизација инфраструктуре средњих школа;
- Програмска активност **0008** - Подршка реализацији процеса наставе у средњим школама на територији АП КиМ;
- Пројекат **4001** - Оптимизација мреже средњих школа;
- Пројекат **4002** - Реформа општег средњег образовања.